

Decas Selectarum Quæstionum

Vogel, Gerhard Georg Wilhelm

Ingolstadii, 1728

Quæstio VIII. An feudum antiquum ob feloniam in Dominum directum commissam eidem apertum mortuô Vasallô sit restituendum Agnatis, an vero apud Dominum maneat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62148)

n. 3. Hubert. Gyphan. celebri hujus Academiae Professore *Disp. feud. 1. n. 12.* inter quas eminet, quod Vasallus habeat Dominium utile, cujus varios effectus vide apud cit. Struv. *cap. 12. aph. 2. & seqq.* II. neque ex *cit. textib.* probari, usufructu legato, ejus aestimationem legatario praestari non debere. si enim legans sciverit rem legatam sibi solummodo usufructus nomine esse obligatam, idem jus in hujus, ac in feudi, legato obtinere sustineo. citati textus in *L. 24. §. 1. ff. de leg. 1. & in L. 20. Cod. eod.* tantum evincunt legatum usufructus esse inutile; ex quibus male infertur legati usufructus nequidem aestimationem deberi; cum legatum istud tantum inutile sit, quo ad rem ipsam.

Ad V. Disparitas in promptu est, cum notissimi juris sit res Sacras, sanctas, & religiosas, commercio hominum plenissime esse exemptas. quod inde colligitur, quoniam nequidem aestimationem recipiunt. Econtra feudum aestimationem suam recipit, nec extra commercium id positum esse, vidimus. si enim eo esset exemptum, ex hac id ratione esse oporteret: quod alienari nequeat, nisi intervenientibus certis solennitatibus sed id falsissimum esse, probatum est a paritate cum rebus donatibus Minorum, Ecclesiae, Reipublicae &c. ergo &c. 30

QUAESTIO VIII.

An feudum antiquum ob feloniam in Dominum directum commissam eidem apertum mortuo Vasallo sit restituendum Agnatis, an vero apud Dominum maneat?

S U M M A R I A.

Hodie nequit Vasallus feudo privari, nisi ob certas causas. 5. proponitur controversia rubrica. 6. ad 15. affirmativae sententiae Patroni & fundamenta recensentur. 15. contraria probatur. 16. 17. palmariè evincitur ex §. fin. Tit. 24. feud. 2. 18. 19. paritas adstruitur 20. Confirmatur. 21. demonstratur à contrario cum Dominio directo 22. argumentum ducitur ex tit. 55. feud. 2. 23. ad fin. respondetur ad opposita.

Domino directo olim licitum fuisse: Vasallum feudo pro lubitu privare, habetur in *tit. 1. §. 1. & 2. feud. 1.* quia feudum erat merissimum beneficium, sicut in fieri à nuda Domini liberalis voluntate, sic etiam in conservari dependens. Postea verò cum iniquum hoc aliquo modo,

N

&

& Vasallo valdè moleſtum videretur, ex mera Domini criſi ob injuriam temporum ſæpiùs delirante, à feudi poſſeſſione deturbari; ſtatutum eſt, ne Domini eos beneficio exuant ſine juſta cauſa, *tit. 7. §. 21. feud. 1.* atque inter naturalia feudi relatum eſt, ut illud concedatur in perpetuum, ac in ſucceſſores de familia tranſeat. *tit. 23. in f. feud. 2.* Struv. *ſyntaxm. jur. feud. cap. 2. aph. 7. §. cap. 9. aph. 1.*

2 Cauſæ verò, ob quas feudo Vaſallus privari valeat (præter illas, quæ etiam aliis juribus ut emphyteuſi: uſufructu &c. ſunt communes, de quibus vid. Struv. *cit. tr. cap. 15. aph. 3. 4. 5. &c.*) in duplicem potiſſimum claſſem rediguntur. *Ad primam* referes culpas, ſeu felonias, quibus Vaſallus ſe ingratum exhibet adverſus ipſum Dominum directum. *Ad ſecundam* illas, quibus aliàs feudo indignum ſe reddit.

Prioris claſſis ſequentes potiſſimum felonias aſſignant feudiftæ.

I. Eſt, ſi Vaſallus debitum ſuum officium, vel deneget, vel non implet, puta: ſi debita ſervitia non præſtet: *tit. 21. feud. 1. tit. 24. §. 55. feud. 2.* ſi Dominum de imminente periculo certiore non reddat. *tit. 7. verſ. §. ſi impedimentum. feud. 2.* ſi eundem in prælio, aut alio vitæ periculo conſtitutum deſerat: *tit. 5. 21. 27. feud. 1. tit. 24. §. 2. feud. 2.* ſi eundem captum, cum poſſit, non liberet. *tit. 24. §. item. feud. 2. &c.* II. Si actualiter in Dominum aſſiliat: ejus caſtrum obſideat, inſidias vitæ iſtius ſtruat, *tit. 5. §. ſimiliter feud. 1. tit. 6. feud. 2.* adeo quidem, ut etiam aliquando ſolus conatus exteriori actu, vel ſigno manifeſtatus ſufficiat Struv. *cit. cap. 15. aph. 9. n. 3.* III. Si arcana Domini revelet *tit. 5. 6. 7. feud. 2.* IV. Si feudum, eſſe bonum alodialè perfractè ſuſtineat *tit. 24. feud. 2.* V. Si Dominum injuriis aſſiciat *tit. 6. 7. feud. 2.* VI. Si Dominum criminali judicio conveniat, vel famoſam eidem actionem intentet: teſtimonium in cauſa criminali contra eum dicat *tit. 33. §. 24. feud. 7.* VII. Si cucurbitet, hoc eſt cum uxore Domini concumbat, vel eam ad concubitum ſollicitet, vel etiam ſi cum filia, Nepte, Nuru, aut ſore commercium habeat *tit. 5. 7. 21. §. ſin. feud. 1. tit. 24. §. idem feud. 2.* quanquam tamen his ultimis caſibus feloniam in Dominum non committatur directè, ſed tantum indirectè, quæ multum inter ſe diſcrepant.

3 Ad poſterioſiorem claſſem referuntur, crimen paricidii, inceſtâs, perduellionis: illicita alienatio: ingens deterioratio feudi: proditio nefaria &c. de quibus vid. Schrader *de feud. p. 9. cap. 3. n. 30.* Roſenthal *de feud. cap. 10. concl. 55.*

4 Nunc autem Vaſallus committens aliquam, ex relatis, feloniam ſine diſtinctione datarum claſſium ſemper privatur feudo, ſed cum notabili hac diſſerentia: quòd, ſi feloniam prioris claſſis committatur, ubi Vaſallus Dominum directum directè aut indirectè offendit, tam feudum novum arg. *tit. 24. §. 3. feud. 2.* quàm antiquum *cit. tit. 24. §. ſin. feud. 2.* revertatur ad ipſum Dominum offenſum, & non ad Agnatos. Roſenthal. *cit. tr. cap. 11. conclus. 1. n. 1.* Aſt ſi feloniam ſecundæ claſſis committatur; feudum novum pariter ad Dominum revertatur, antiquum tamen (excluſis Domino & Vaſalli Filiiſ) ad Agnatos

tos

tos devolvatur. text. & DD. in tit. 37. feud. 2. D. Christoph. de Chlingensp. Colleg. feud. cap. 13. q. 17. Schulz. syntagm. feud. cap. 11. n. 62.

An vero, si felonia prioris classis committatur, feudum ita indistin- 5
ctè Domino directo aperiatur, ut neque illud, Vasallò mortuò, cogatur re-
stituere agnatis, quibus jus quæsitum erat jam ex prima investitura? dubi-
tatur vehementer inter feudistas. Qui si unquam acriter, & generosè inter
se configant, id certè hac in controversia, in praxi etiam vix non obvia, eve-
nit. In duas potissimum abeunt sententias.

Prima Æquitatis rationem affectans, feudum taliter Domino apertum, de- 6
functò, sine hæredibus masculis, Vasallò, agnatis restituendum esse Dominò
ulterius exclusò, contendit, cum magni nominis DD. Carpzov. p. 3. c. 27. def.
6. 8. & 16. Vultei. de feud. L. 1. c. 11. n. 147. Obrecht. Tr. de feud. l. 4. cap. 9.
n. 113. Menoch. consil. 534. n. 14. Struv. syntagm. jur. feud. cap. 15. aphoris. 14.
per tot. Præn. D. Christoph. de Chlingensp. cit. Colleg. feud. cap. 13. q. 17.
Magnif. D. H. Ant. de Chlingensp. Professor in profano jure mihi Colen-
dissimus in enucleata dissert. de feud. aff. 80. n. 10. qui omnes æquitati hisce ra-
tionibus subveniunt.

I. Quòd naturalis ratio exigat, ut delicta suos tantum teneant Autho- 7
res L. sancimus Cod. de pen. nec alter alterius culpà citra factum suum gra-
vetur L. nemo debet ff. de R. J. ergo feudum mortuò Vasallò debet redire ad
agnatos; alioquin isti alterius delictum, & culpam luerent.

II. Agnati in feudo antiquo ex pacto primi acquirentis jus quæsitum ha- 8
bent. nec id à proximo defuncto, sed jure proprio capiunt, quod iisdem Va-
sallus nullo suo pacto, contractu, aut facto potest auferre. Adeòque juri
maximè videtur consentaneum eos feudo ob feloniam Vasalli privari non pos-
se. Ità Struv. cit. loc. præsertim cum aliàs in potestate Vasalli foret, Agna-
tum jure sibi quæsito fraudare. id quod multis collusionibus inter Dominum,
& Vasallum locum præberet.

III. à Contractu ad delictum maxima ducitur paritas; sed Vasallus con- 9
tractu suo agnatis reliquis nequit præjudicare, ergo neque delicto.

IV. In tit. 40. feud. 2. apertè hæc sententia innuitur: cum enim feu- 10
dum ob feloniam Prælati, vel administratoris Ecclesiæ aperiatur, directè resolvitur
feudum ad Dominum quidem reverti, sed non nisi vivente Prælato, & eò mor-
tuò illud successoribus esse restituendum, ibi: si Clericus, veluti Episcopus Ab-
bas beneficium habens à Rege datum, non solummodò personæ, sed etiam Eccle-
siæ, ipsum propter suam culpam perdat; eo vivente, & Ecclesiasticum beneficium, vel
honorem habente ad Regem pertineat, post mortem verò ejus ad successorum re-
vertatur. ergo idem etiam dicendum est in nostro casu; cum sufficiens diffe-
rentiæ ratio assignari nequeat. ideo namque feudum mortuò Prælatò ad ejus suc-
cessorem revertitur, quia successor causam & feudum non habet à suo antecesso-
re, sed immediatè ab Electione, unde ei præjudicari non potuit ab antecesso-
re; sed etiam agnati reliqui causam suam, & jus in feudo non habent imme-
diatè ab ultimo Vasallo, sed à primo acquirente: ergo si delictum antecesso-

ris in amittendo feudo non præjudicet successori, neque delictum Vasalli præjudicabit agnatis.

- 11 V. Vultejus, ut hanc sententiam amplectatur hac movetur ratione: sententia hæc implet rationem tam illius sententiæ, quæ dicit feudum indistinctè exclusis agnatis ad Dominum reverti scilicet: ut *hanc Dominus injuria sibi illata habeat ultionem cit. Tit. 24. §. fin. feud. 2.* quàm alterius, quæ contendit feudum ad agnatos reverti, *ne illis in jure sibi quæsito præjudicetur.* Ergo est tenenda, cum media via semper sit optima, juxta tritum illud.

Mediâ tutissimus ibis.

Si ergo dicatur feudum illud ad Dominum quidem reverti sed tantùm Vasallò vivente, & extantibus ex eo hæredibus masculis; *habebit is injuria sua ultionem*, & agnatis nihil de jure suo decedet, utpote quibus nullum jus succedendi ex delicto in Dominum commissò competit, sed ex morte demum Vasalli, & defectu hæredum masculorum; nec ulla Collusio, quæ agnatis fraudi esse possit metuenda erit.

- 12 Et pro Confirmatione addit laudatus author se eò lubentiùs distinctionem hanc conciliatoriam amplecti: quòd jure civili simile quid proditum sit in re fide commissaria restitutioni obnoxia; si enim bona hæredis fiduciarii ob atrocè crimen v, g. à Fisco occupentur; fidecommissum quidem pariter confiscatur, sed ad mortem delinquentis solummodò retinetur, eoque defunctò restituitur ei, cui restituendum fuisset, si hæres non deliquisset. *L. status. §. fin. ff. de jur. fisci L. peto §. legatum ff. de legat. 2. l. 1. in fin. Cod. commun. de manumiss.* ergo etiam feudum (restitutioni utique obnoxium cum Vasallus, ad instar fiduciarii, successoribus illud planè teneatur relinquere) à Domino non poterit retineri diutius quàm ad mortem Vasalli, eoque defunctò agnatis cui id aliàs obvenisset, restitui debet.

Unde aliqui argumentum hocce Vultejii in Regulam hanc redigunt: si emergat casus, qui jure feudali apertè satis decisus non est, is secù dum juris Civilis regulas judicabitur *tit. 1. feud. 2.* sed casus noster jure feudali apertè satis decisus non est (aliàs contrarium asserentes temerariè agerent) ergo secundùm jus Civile decidetur. *subsumunt.* sed jus Civile *per cit. text.* & DD. ibidem clarè statuit rem restitutioni obnoxiam non posse retineri ultra mortem delinquentis, ergo?

- 13 IV. Ratio consistit in solutione præcipui textùs adversariorum, nimirum *§. fin. tit. 24. feud. 2.* ubi, postquam statuitur, feudum ad agnatos reverti debere, si id ob culpam non in Dominum commissam amittatur, statim subjicitur: *ut siquidem Vasallus ita in Dominum peccaverit, ut feudum amittere debeat, non ad proximos, sed ad Dominum beneficium revertatur; ut hanc saltem habeat injuria sua ultionem*, hunc textum pro altera sententia nihil probare, sic demonstrant: subjecta ratio, quâ utitur *cit. §.* satis indicat feudum solummodò reverti ad Dominum Vasallò vivente. Ergo nihil relevat? *prob. anteced.* ratio subjecta: *ut hanc saltem habeat injuria sua ultionem*, si penitus inspiciatur, tangit unicè delinquentem Vasallum, & non agnatos; jure naturali scilicet di-
- stante,

stante, ut quis injuriæ suæ ultionem, ab eo, qui injuriam intulit: non autem ab iis, qui omnis delicti expertes fuere, consequatur; ergo satis indicat feudum tantum spectare ad Dominum vivente Vasallo, cum enim solummodo Vasallus injuriam Domino intulerit, reliqui vero agnati culpâ vacent, injuriæ pariter ultionem à solo Vasallo, & non ab agnatis petendam esse omnia jura exigunt; peteretur autem ultio etiam ab agnatis, si in feudo privarentur. *Nec obstat*, quòd textus loquatur indistinctè, & sine limitatione ad vitam Vasalli, nam etiam generales legum assertiones ex subiecta ratione interpretationem, & restrictionem accipiunt, uti pulchrè habetur in *L. 77. §. dulcissimis ff. de leg. 2.* id quod in proposito, vel ideo magis locum inveniet, cum non solum ratio hanc restrictionem denotans subiecta sit; sed etiam hoc ipsum naturalis æquitas, & mens *cit. §.* postulent. quæ sæpius ejus est ponderis, ut ne illa violetur, verba etiam quantumvis satis clara ultra propriam significationem restringenda, & temperanda sint, uti habet notabilis text: in *l. 13. §. 2. ff. de excusat. tut. ibi. sed etsi maxime verba legis hunc habeant intellectum, tamen mens legislatoris aliud vult &c.* & hoc adhuc magis inde roborari videtur, quòd text. *cit. §.* in voce *saltem* vim ponat, inquiring; ut hanc *saltem* injuriæ &c. cum aliàs ob delictum in extraneam personam commissum, feudum *statim* ad agnatos revertatur. uti pulchrè & subtiliter quidam advertunt.

VII. denique, quòd hæc sententia doceri videatur in *tit. 9. feud. 2. vers. porro* 14
ubi quæstione propolita, quid juris esset, si Vasallus feudum alienaverit? dicitur, *in redimendo autem potior erat proximi agnati, quam Domini conditio; si tamen feudum fuerit Paternum*, ergo in feudo antiquo, sive paterno per feloniam amisso, agnati potiores sunt Domino,

Quæ argumenta sententiam hanc reddunt, quam maximè probabilem: 15
juri abunde consentaneam, & in praxi tutiorem. adeo, ut vix non temerariæ mihi videantur esse censuræ Sonsbecii qui *tr. de feud. p. 3. n. 3. vers. qua distinctio* asserit eam juri repugnare, miraturque de Zasio, viro cæteroquin doctissimo, quòd sententiam alteram dubiam solummodo dixerit. & Rosenthalii, qui *tr. de feud. cap. 11. concl. 5. n. 3. vers. tamen hanc opinionem*. eam vocat erroneam. Contrariam tamen non improbabilius tenent Sonsbec. & Rosenthal *cit. loc. Berlich. concl. practicab. p. 3. concl. 37. n. 19. Jas. epitom. feud. p. 10. n. 101. Gail. de pac. publ. l. 2. c. 13. n. 10. Fach. l. 7. cap. 22.* citans plurimos alios Ant. Merenda. *controv. jur. l. 6. cap. 16.* pulchrè & solidè D. Arnold. Rath. in *suis Q. Q. illustr. de anno 1629. contrav. 1.* asserens eam jure feudali apertè probari & in praxi teste Jul. Clar. (ut ut aliàs adversario) receptam esse. & alii ab his citati DD. quorum opinioni, in apice juris veriori, meum pariter calculum adjicio, eamque sequentibus rationibus stabilio.

I. Et principalis Ratio consistit in *cit. §. fin. tit. 24. feud. 2.* quem juvat re- 16
ferre: Denique sæpe quæsitum est Vasallo propter justam culpam à feudo cadente, utrum ad Dominum an ad successorem, beneficii feudum pertineat? sed hæc distinctio tam ratione, quam moribus comprobata est: ut si Vasallus in Dominum peccaverit, ut feudum omittere debeat; non ad proximos, sed ad Dominum ben-

nescium revertatur, ut hanc saltem habeat injuria sua ultionem. &c. Cujus clarissimi textus accuratam anatomen vide apud Merend. *cit. q.* & certò eundem irrefragabilem esse penitus existimo. imprimis enim ex præambulo decisionis colligitur, eandem ibi fuisse quæstionem decidendam, quæ hic controversitur. dein progreditur textus ad ipsam decisionem: *Non ad proximos, sed ad Dominum revertatur.* dubitatum namque & ante fuerat, an non illud etiam ad proximos, utpote jus quæsitum habentes, devolvi debeat? & responsum fuit indistinctè feudum non ad eos, sed ad Dominum reverti. neque id solummodò potest interpretari de tempore viventis Vasalli; si enim saltem post illius mortem, feudum ad agnatos reverteretur, non rectè diceretur: *ad proximos non reverti*, cum utique reverteretur etiam actualiter, licet eòdem propter impedimentum vitæ Vasalli carere deberent; atque statim eis jus quæsitum erit, etsi dies nondum cesserit juxta *l. cedere diem ff. de V. S.* uti cum Fachin. argutè advertit Merend. *cit. loc. n. 3. in f.*

17 Nec moror aliquorum responsonem qui, si credam Fachinæo, afferunt per proximos *in cit. text.* tantùm intelligi filios Vasalli delinquentis. ita ut sensus sit: feudum non reverti ad proximos, id est filios Vasalli delinquentis, cum in iis metuantur vestigia Paterni sceleris, & ideo eos ad feudum aspirare non posse rectè statuatur. Hæc enimverò interpretatio profectò est commiseratione dignissima. eo quòd noti juris sit, proximorum nomine non solum filios, sed etiam agnatos venire *l. i. §. proximi ff. unde cognati. l. proximos de V. S.* dein dubium non erat, an feudum ad filios devolveretur *per tit. 31. feud.* ergo cum textus loquatur de proximis, utique est intelligendus de agnatis.

18 II. Ducitur *ex tit. 37. feud. 2.* ubi quæstio movetur de privatione feudi ob delictum, & respondetur: *quia tamen erga Dominum non fuerit facta, (felonia) ad agnatum proximiorum feudum pertinebit, si Paternum sit; cum autem ad Dominum respicit felonia, feudum tunc Domino aperitur;* facit hic compiler oppositionem inter duos istos casus: ergo sicut in priori agnati, *exclusò semper Dominò*, succedunt in feudo antiquo, sic etiam in casu posteriori Dominus succedat *exclusis semper agnatis.*

19 Nec obstat, quòd nullum exemplum currat quatuor pedibus, sed plerumque claudum sit, ut ait Berlich. *p. 2. concl. 35. n. 7.* & sic etiam horum casuum differentia sit, quòd in utroque quidem feudum revertatur ad agnatos in priore, & ad Dominum in posteriore, sed cum hæc differentiâ: quòd ad agnatos illud abeat irrevocabiliter. Ast datæ hujus differentiæ, & distinctionis in textu nullum inveni indicium, nec si agnatis feudum deberetur post mortem Vasalli, propriè diceretur feudum Domino aperiri, cum illud agnatis statim acquireretur, licet illud possidendi facultatem pet aliquot tempus impeditam habeant.

20 Confirmatur *ex tit. 31. feud. 2.* Vasalli feudum delinquentis, licet ad agnatos quandoque pertineat, filius tamen ad id nullatenus aspirabit, si quandoque tantùm ad agnatos pertineat; innuitur etiam dari casus, quibus feudum ad

ad illos planè non pertineat, pertinet autem *quandoque tunc*, ubi culpa non fuit in Dominum commissa. ut patet *ex cit. jurib.*

III. Dominus, & vasallus pari debent ambulare passu, *tit. 7. § 47. 21*
feud. 2. sed Dominò feloniam comittente in personam Vasalli, dominium directum illico transit ad Vasallum, ita quidem, ut Dominò directò mortuò non teneatur restituere successoribus Domini directi *per tit. 26- feud. 2. vers. Domino.* Eo quòd Dominò directò cum utili consolidatò res desinat esse feudalis, uti explicat Schrader. *de feud. p. 6. cap. 7. n. 8.* Rosenthal. *cap. 11. q. 19.* Herman. Obrecht, & alii citati à Prænobili & Magnif. D. Herm. Ant. de Chlingenf. *cit. tr. aff. 80. n. 7.* ergo etiam Vasallus committens feloniam in personam Domini directi, aded cadet dominio utili, ut Dominus id nunquam agnatis teneatur restituere.

IV. Eruitur *ex tit. 55, feud. 2.* ubi dicitur: *feudum amittant, & liberè ad 22*
Dominum revertatur, si liberè revertatur, cur id tenebitur restituere? liberè enim me hercule, nihil revertitur, quod habet annexum onus restituendi; ex quo etiam text. sat commodè infertur, Dominum non teneri agnatos extraneis præferre, si feudum ad se reversum rursus vellet elargiri, uti contra paucos alios defendit communis cum Merend. *cit. loc. n. 8.* Amodò vi- 23
deamus, quantum roboris habeant argumenta opposita.

Ad I. R. axiomata allata obtinere tunc, si contrarium in jure non fuerit statutum, quod tamen factum fuisse probant textus mei & rationes adductæ; atque hoc jure meritissimo; cum sic Vasalli ad hoc, ut feudum in familia conservent, omnem fidelitatem, assiduitatem omnem, Dominò facilius exhibeant, qui nulla alia de causa feudum concedit, quam propter fidelitatem, Merend. *cit. cap. n. 18.* sicut ergo filii tenentur luere delictum Patris, quia ita statutum est eos privari feudo, & aliis etiam in criminibus *per l. quisquis §. filii Cod. ad l. jul. Maj.* licet aliàs ordinariè filius non portet delictum Patris; sic etiam agnatos ob delictum Vasalli puniri (si tamen puniantur, uti statim videbimus) ideo sustineo, quia id ita jure statutum est ex speciali ratione citata: *ut Dominus injuria sua habeat ultionem, nec id sapit duritiem, aut iniquitatem;* cum Vasallus maximè Domino directo fidelitatis juramentò adstrictus sit & sub ea conditione feudum acceperit.

Ad II. R. *sub distinct.* habent jus quæsitum à primo acquirente absolutum N. conditionatum C. sic etiam C. *Cons.* ergo & ipsis nequit adimi sine illorum factò, si jus eorum esset absolutum T. si sit tantum conditionatum N. pulchrè enim advertit Fachin. *cit. controvers. vers. quòd verò.* jus hæc solummodò esse conditionatum, cum feudi concessionis ab initio tacita hæc conditio censeatur inesse: *nisi Vasallus, vel quisdam successor indignum se faciat hocce meo beneficio, vel liberalitate.* id quod, si quis ex post fecerit, præjudicabit etiam agnatis, non tamen ex delicto proprio principaliter, sed tantum accidentaliter, cum Vasallus ponat actum conditionis eversivum, sub qua feudum concessum erat. & hinc feudum ex natura sua positò delictò revertitur ad Dominum, cum res desinat esse feudalis. *dixi superius transeat.* licet enim
jus

- jus, quod agnati habent, foret absolutum; tamen standum esset dispositioni
 juris feudalis, quod & ipse Vultei. *cit. loc. n. 146.* agnoscit, dum sic ait: *ve-*
rum tamen sic lex scripta est, qua, ut durior videretur, custodienda nihilomi-
nus fuerat arg. l. prospexit ff. qui & à quib. manumiss. utcumque contrarium
videatur æquius, quod nisi lege regulatum, & informatum, non attenditur.
- 25 Unde vides potissimum adversæ partis fundamentum tam facile dissolvi; Ad
 id quod additur, scilicet: sententiam hanc dare occasionem collusionibus *ꝛ.* id
 planè per accidens esse, præter & contra intentionem legis, si tamen eam in-
 tervenisse probaretur, feudum utique agnatis obvenire deberet. & Dominus
 insuper, si non domini directi amissione, saltem arbitrariè puniendus foret.
- 26 Ad III. N. quod à contractu ad delictum bona ducatur paritas, ut pat-
 tet in sexcentis exemplis; maximè si contrarium fuerit à jure statutum, uti hic
 delicta agnatis nocere statuunt *text. sup. citati ut §. fin. tit. 24. feud. 2.*
- 27 Ad IV. et quidem argumentum à pari in specie satis turgidum *N. con-*
sequentiam, quia generaliter constat delictum Clerici non debere nocere Ec-
 clesiæ, *ad probationem* nego rationem dictæ constitutionis esse, quod is cau-
 sam à suo Antecessore immediatè non habeat. Sed aliam; hanc nimirum: quod
 feudum non solummodò Prælato, & Clerico, sed etiam Ecclesiæ æque prin-
 cipaliter concessum sit; unde idem quoque de agnatis in hac controversia di-
 cendum foret, si iis æque principaliter, ac Vasallo feudum concessum fuisset
 per simultaneam investituram; per quam investiti constituuntur Vasalli specie
 diversi, quibus factum alterius nullatenus nocet; sed cum in casu posito, Ag-
 nati quidem etiam jus habeant à primo acquirente id tamen in actu secundo
 priùs obtineant per ordinem successorium, & quidem juri feudali conformem,
 hinc in iis contrarium obtinebit, utpote à jure feudali statutum.
- 28 Alii hanc instantiam aliter solvunt. *ad text. cit. in tit. 40. feud. 7.* cum
 Merenda *cit. loc. n. 15.* dicentes, hoc specialiter sic statutum esse in favorem Ec-
 clesiæ. rationem addit. *cit. Author* si enim generaliter id verum fuisset, non op-
 portebat, ut specialiter exciperetur feudum Ecclesiasticum; nam jus singulare
 in uno, ostendere jus contrarium in altero docemur *ex l. 1. vers. illud fortissi-*
mumque de offic. Sed, ut verum fatear, hæcce methodus paritatis nodum &
 difficultatem effugiendi, non placet, cum necessarium non sit ad eandem con-
 fugere.
- 29 Ad V. *ꝛ.* Vultei; intentionem esse satis humanam, & æquam: sed vi-
 detur falso laborare supposito, quod agnati in feudo absolutum habeant jus
 quæsitum, cui factò Vasalli præjudicari nequit; cum suprà jam dictum sit, jus
 illud tantum esse conditionatum, & hinc satisfaciendum potius est. *§. fin. tit.*
24. feud. 2. Dominòque sua ultio relinquenda, quàm alteri rationi: *ne agnatis*
de jure suo quidquam decedat cum illud nullum sit, ubi Vasallus deliquit. eo quod
- 30 res hoc ipso, tunc desinat esse feudalis. Audiatur Petr. Gudel. *de jure feud. p.*
5. cap. 4. n. 3. ita differens: *delictum Vasalli ingrati non directè nocere agna-*
tis, sed tantum per consequentiam; nec puniendorum aliquorum, qui nec deli-
querunt, causâ, ita constitutum esse, sed quia ex natura contractus feudalis ta-
citè

ritè illud actum videatur, ut aliquo ex futuris Vasallis Dominum graviter offendente, feudum ad Dominum prorsus rediret, haberetque hanc saltem suæ injuriæ ultionem.

Nec audiendus est Struvius qui *cit. loc. aph. 14. n. 3.* dicit, hanc tacitam conditionem esse contra naturam contractûs feudalis; quippe quò omnes primi acquirentis descendentes ad successionem vocantur. adeòque nemo eorum absque culpa, vel propria, vel Patris, delationem successionis impediende, à successione excludi potest. Nam ex una parte à Struv. *cit. loc.* non probatur, tacitam hanc conditionem repugnare naturæ contractûs feudalis; quòd tamen fieri deberet: ex altera verò prudenter præsumitur, feudum à Domino (ex mera liberalitate id concedente) non aliter Vasallo ejusque successoribus dari, quàm, si omni tempore debitam fidelitatem exhibeant, & Inramentum suum adimpleant. *Ad confirmat. R.* cum Fachin. paritatem illam cum fidecommisso ideo non procedere, cum aliud sit in jure feudali statutum; ut nimirum feudum non ad proximos: sed ad Dominum indistinctè & liberè revertatur, si felonia in ipsius personam sit commissa; quòd utique non fieret, si feudum Vasallo mortuò agnatis foret restituendum. atque hoc modo pariter respondetur ad regulam desumptam ex *cit. text.* Negatur enim jure feudali contrarium expressè statutum non esse. vid. fufius Fach. *cit. loc. vers. ad argumenta verò tertie opinionis.*

Ad VI. R. citato §. fin. tit. 24. feud. 2. per hanc interpretationem magnam vim inferri. Nam si feudum solummodo ad vitam Vasalli Domino aperiretur; falsum esset dicere: feudum sive beneficium reverti ad Dominum, & non ad proximos, quòd idem esset ac dominium utile consolidari cum Domino directo; sed hoc non potest dici, cum text. in tam ardua, & adeò controversa quæstione responsionem genuinam, & in terminis propriis accipiendam subjecisse, præsumatur. dictam autem propositionem tunc falsam esse, inde eruitur: quòd si feudum post mortem Vasalli agnatis esset restituendum, non ipsum feudum ejusque Dominium, sed tantum commoditas percipiendi fructus ex re feudali ad tempus in Dominum transirent, sicut id in confiscatione fidecommisfi, aperturæ feudi Ecclesiastici &c. fieri asserunt Interpretes. Si enim dominium transferretur, utique illud absolutè, & sine onere restituendi fieri deberet; cum onus tale in translatione Domini incassum adstruamus, si id textus clari non evincant; nullum autem textum adversarii possunt adducere, qui vel umbram hujus oneris restituendi præferret. Hæc responsio ex ipso textu ulterius confirmatur; ibi: *si vero non in Dominum, sed alium graviter deliquerit, feudum amittit, & non ad Dominum, sed ad proximos redit*, quòd utique de translatione absoluti Domini est intelligendum; ergo etiam in priorè textu, cum hi casus sint contrapositi, & contrariorum eadem sit ratio.

Nec quidquam adversariis facit ratio textui illi subjecta, ut saltem hanc habeat injuriæ suæ ultionem. quasi ista textum ad solum Vasalli vitæ tempus restringeret, cum ultio tantum à delinquente sumi possit, nam *R.* etiam in mea sententia ultionem directè tantum sumi à Vasallo delinquente, & non

non ab agnatis; quod autem hisce etiam ultio indirectè, & per consequentiam noceat, non est absurdum nec iniquum. partim, quia id, (verbis utor Fachinæi) speciali aliquâ ratione in feudis non absurdum, & iniquum reputatur; partim, quia Agnati non habent jus succedendi in feudo, si quisdam ex Antecessoribus feloniam in Dominum commiserit; eo quod tunc repellatur conditio: *nisi Vasallus, vel aliquis ex ejus successoribus, injuriam mihi intulerit.* sub qua feudum solummodò concessum fuerat, ob specialem, qua Vasallus Domino obstringitur fidelitatem; Neque contrarium suadet æquitas; ac licet suaderet, tamen ea effectum non fortiretur, per vulgarem regulam in *l. 12. ff. §. 1. ff. qui & à quib. man. quod quidem perquam durum est; sed ita lex scripta est.* Particula *saltem* textui apposita iterum nihil obest; facile enim casus eveniet, quo Dominus Vasallum, suæ fors jurisdictioni exemptum, aliter punire nequiret, quàm per privationem feudi, & hinc *saltem hanc* habebit suæ injuriæ ultionem; cum & Vasallus atrociori forsan vindictâ coercendus esset, si consideretur specialis ratio fidelitatis Domino debitæ, & maximæ ingratitude quæ committitur in eum, à quo feudum merè liberaliter processit.

35 Ad VII. Respondet Merenda citatum textum de jure veteri loqui; quod & verum esse reor, cum utatur his verbis: *concessa erat, submovebatur, potior erat &c.* & id insuper clarè evincatur inde, quod mentionem unicè faciat, quomodò olim alienatio, & retractio feudi permessa fuerit; quæ jura cum per constitutiones Lotharii, & quidem Friderici Imp. immutata sint, & Vasallus ob alienationem feudi eò illico privetur; novissimis juri-
bus in cit. *Tit. 24. §. fin. feud. 2.* expressis standum erit.

QUÆSTIO IX.

An ob furtum simplex primum & magnum locum illico habeat laquei supplicium, an verò pœna solummodò extraordinaria pro arbitrio Judicis dictanda?

S U M M A R I A.

1. 2. Furtum priùs tempore Frid. & Carol. Imp. induit naturam criminis publici. 3. 4. 5. pœnam laquei furto impositam, iniquam esse sustinent varii. 6. ad 11. qui tamen refutantur remissivè, 11. 12. 13. deciditur, quænam vis requiratur ad hoc, ut furtum dici possit seditiosum? 14. ad 20. *Controversia*